

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
Кафедра мистецьких дисциплін та методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчально-педагогічної
роботи
 Марія БОДНАР
«21» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СВІТОВА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво).
Хореографія

Кременець 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Світова художня культура» для здобувачів вищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2023. 12 с.

Розробник:

Ратинська Інна Василівна – завідувач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання. Протокол № 1 від 21 серпня 2023 року

Завідувач кафедри

Інна РАТИНСЬКА

ВСТУП

Культурологічна проблематика традиційно займає важливе місце в гуманітарних науках – у філософії, соціології, літературознавстві тощо. Дисципліни культурології нині добре закріпилися не лише в системі освіти вищої школи, а й у системі шкільної освіти.

Питанням культури присвячені сотні монографій і статей, і майже кожен автор підходить до цього явища зі своєї точки зору. Вважаємо, що культурологія – це самостійна наука, молода галузь сучасного соціально-гуманітарного знання, яка виникла на стику багатьох наук і тому є нестабільною. У ній багато невирішених проблем, різні трактування однієї теми, різні точки зору, межі її тематичних спрямувань не чітко визначені через неоднозначність поняття «культура».

Програма «Світова художня культура» пропонує здобувачам можливість систематично зрозуміти світову культурну спадщину та людську діяльність.

Через призму культурології як науки суб'єкт освітнього процесу має можливість отримати об'єктивні знання про закономірності та функціонування культури в повному вираженні цього багатогранного явища в різних регіонах світу. Зокрема, крізь призму двох напрямків: особисте виховання людини та спільні засоби суспільного життя. Це дозволяє пояснити цілісний світогляд і уявити спільноту людської цивілізації, в якій кристалізується внутрішнє багатство унікальних національних культур. Культурологічний комплекс знань має на меті спрямувати студентів у творчо-дослідницьке русло через особистісну орієнтацію в системі цінностей сучасного світу, диференційований підхід до різних художніх цінностей та їх аналіз.

Ключові слова: світова художня культура, культурологія, мистецькі жанри.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів денна форма - 4 ECTS Кількість кредитів заочна форма - 4 ECTS	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Вибіркова	
Модулів – 2	Кваліфікація: Магістр середньої освіти. Вчитель музичного мистецтва. Організатор хореографічної діяльності в закладах освіти	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат		Семестр	
Загальна кількість годин денної форми – 120 Загальна кількість годин заочної форми – 120		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 10,5	Освітній рівень: другий (магістерський)	20 год.	12 год
		Практичні	
		16 год.	13 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		84 год.	95 год.
		Вид контролю: залік	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 30% / 70%

для заочної форми навчання – 20,8% / 79,2%

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення освітнього компоненту «Світова художня культура» є засвоєння студентами знань з історії основних видів мистецтв, опанування ними магістральних напрямків розвитку художньої культури світу. Викладання освітнього компоненту спрямоване на формування світогляду майбутнього вчителя та розвиток його педагогічного мислення. Курс з вивчення світової художньої культури також спрямований на те, щоб сприяти розвитку аналітичного і художнього мислення здобувача, допомогти виробити власну неупереджену оцінку складних процесів сучасного культурно-мистецького життя.

Завдання навчальної дисципліни – збагатити кругозір майбутнього вчителя,; сприяти формуванню естетичного смаку, засвоєнню й поглибленню мистецтвознавчих та культурологічних знань; розвинути вміння оцінювати, аналізувати, інтерпретувати культурні явища різних епох, стилів та жанрів

У результаті вивчення освітнього компоненту у студента формуються наступні **компетентності**:

Інтегральна:

Здатність здобувача розв'язувати складні освітні завдання та проблеми у галузі загальної середньої освіти, фахової передвищої та вищої освіти що передбачає проведення науково-педагогічних досліджень сучасних проблем музичної педагогіки, здійснення дослідницької й інноваційної діяльності та характеризується комплексністю і невизначеністю умов організації освітнього процесу.

Загальні:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності.

ЗК5 Здатність генерувати нові ідеї (креативність), творчо самовиражатися, поважати українську національну культуру та приймати обґрунтовані рішення; усвідомлювати значення національно-культурної самоідентичності.

ЗК8 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод особистості; захищати свої громадянські права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

Фахові:

ФК2 Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК5 Здатність аналізувати історичні етапи розвитку вітчизняної та світової музично-культурної, хореографічної спадщини і застосовувати знання у професійній діяльності.

ФК9 Здатність до культуровідповідного, поглибленого розуміння змісту музичних образів і втілення їх у досконалій музично-виконавській формі.

Програмні результати навчання

ПРН6 Демонструє концептуальні знання історичних тенденцій і перспектив розвитку різних видів мистецтв для критичного осмислення їх виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду і жанру.

ПРН9 Розуміє, пояснює сутність принципів формування культуровідповідного змісту загальної і фахової мистецької (музичної) освіти, володіє методичним інструментарієм, формами організації, традиційними і сучасними методами та засобами художньо-творчого розвитку особистості.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 год. / 4 кредити ECTS.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Художня культура в системі гуманітарних наук

Тема 1. Культура як суспільно-історичне явище.

Предмет і завдання курсу. Культура, її місце і роль в житті суспільства. Об'єктивні і суб'єктивні фактори зростання ролі культури в сучасному житті. Тісний взаємозв'язок і взаємовплив соціально-економічного, політичного і духовного розвитку суспільства.

Тема 2. Культура первісного суспільства.

Періодизація первісного суспільства (палеоліт, мезоліт, неоліт). Колективний спосіб життя первісних людей. Релігійні вірування у формі культу тварин (тотемізм), предків, магічних дій та інше. Специфіка культури первісного суспільства. Первісне мистецтво, його синкретичний характер.

Змістовий модуль 2. Розвиток художньої культури до ХХ століття

Тема 3. Художня культура Давніх цивілізацій.

Стародавні цивілізації як культурний феномен. Досягнення художньої культури Месопотамії та Стародавнього Єгипту. Художня культура Давнього

Сходу (Індія, Китай). Художня культура Давніх цивілізацій доколумбової Америки.

Тема 4. Культура античної Греції.

Особливості формування і характерні риси культури Давньої Греції. Виникнення грецького театру, його характерні риси. Основні досягнення архітектури, скульптури і вазовий живопис. Ораторське мистецтво Греції. Історичне значення грецького періоду античної культури.

Тема 5. Культура Стародавнього Риму.

Релігійні вірування стародавніх римлян. Архітектура Стародавнього Риму. Музичне мистецтво Давнього Риму. Театральне мистецтво і драматургія Давнього Риму. Творчість Вергілія, Горація, Овідія, Тібулла. Внесок античної культури у розвиток європейської і світової культури.

Тема 6. Культура Візантії.

Візантія в історії світової культури. Особливості культури Візантії. Усна народна творчість й література. Поема про Василя Дігеніса Акріта. Світове значення візантійської культурної спадщини.

Тема 7. Західноєвропейська культура доби Відродження.

Художня культура доби Відродження. Гуманізм як ідеологія Відродження. Розвиток науки і техніки у добу Відродження. Образотворче мистецтво Італії доби Відродження. Італійський театр і драматургія доби Відродження (вчена драма, комедія дельарте). Музична культура Італії епохи Відродження. Художня культура Відродження. Мистецтво Раннього Відродження. Творчість Мазаччо, Вонателло, Брунеллескі, Л.-Б.Альберті.

Тема 8. Культура епохи Просвітництва.

Історичні умови та особливості розвитку художньої культури у XVII-XVIII ст. Образотворче мистецтво доби Просвітництва. Музична культура епохи Просвітництва. Театральна культура Просвітництва. Зростання ролі літератури в житті суспільства (творчість Дефо, Свіфта, Бернса, Бомарше, Й.-В. Гете, І.-Ф. Шиллера). Класицизм: передумови і періодизація. Особливості класицизму в літературі, живописі, архітектурі, драматургії. Театральне мистецтво. Драматургія Лопе де Вега, П. Кальдерона, П. Корнеля і Мольєра.

Тема 9. Західноєвропейська культура XIX ст.

Загальні риси розвитку культури ХІХст. Художні стилі і напрямки у мистецтві ХІХ ст. Розвиток романтизму і реалізму всередині ХІХ ст., їх зв'язок з революційними процесами в Європі в 30-40-х рр. Творчість А. Міцкевича, Ф. Шопена, Г. Гейне, В. Гюго. Виникнення критичного реалізму (О. Бальзак, Ч. Діккенс, Р. Ролан та ін.). Символізм як впливова та стійка течія епохи. Виникнення в другій половині ХІХст. імпресіонізму (творчість К. Моне, Е. Лега, Е. Мане, О. Ренуара, А. Сіслея)

Тема 10. Художня культура ХХ ст.

Особливості розвитку культури ХХ ст. Вплив філософських ідей фрейдизму, екзистенціалізму, інтуїтивізму та інших філософсько-естетичних течій на теорію і практику культури й мистецтва. Культура модернізму, його естетична та соціальна сутність. Феномен «масової культури», його естетична сутність і соціальна роль у культурі західного суспільства ХХ ст. вцілому. Роль засобів масової інформації в культурі ХХ ст. Соціальна й естетична сутність рок-культури, молодіжні субкультури. Різноманітність художніх стилів і основні тенденції розвитку сучасної культури і мистецтва.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин, відведених на:									
	денна форма					заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л.		п.	інд.	с.р.	л.		п.	інд.	с.р.	
Змістовий модуль 1.										
Художня культура в системі гуманітарних наук										
Тема 1. Культура як суспільно-історичне явище	12	2	1		9					
Тема 2. Культура первісного суспільства	12	2	1		9					
Змістовий модуль 2. Розвиток художньої культури до ХХ століття										
Тема 3. Художня культура Давніх цивілізацій	13	2	2		9					
Тема 4. Культура античної Греції	13	2	2		9					
Тема 5. Культура Стародавнього Риму	13	2	1		9					
Тема 6. Культура Візантії	12	2	1		9					
Тема 7. Західноєвропейська культура доби Відродження	11	2	2		7					
Тема 8. Культура епохи	11	2	2		7					

Просвітництва									
Тема 9. Західноєвропейська культура XIX ст	11	2	2		7				
Тема 10. Художня культура XX ст	13	2	2		9				
Усього годин	120	20	16		84				

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Культура як суспільно-історичне явище	1	
2	Культура первісного суспільства	1	
3	Художня культура давніх цивілізацій	2	
4	Культура античної Греції	2	
5	Культура Стародавнього Риму	1	
6	Культура Візантії	1	
7	Західноєвропейська культура доби Відродження	2	
8	Культура епохи Просвітництва	2	
9	Західноєвропейська культура XIX ст.	2	
10	Художня культура XX ст.	2	
Разом		16	

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Культура як суспільно-історичне явище	9	
2	Культура первісного суспільства	9	
3	Художня культура давніх цивілізацій	9	
4	Культура античної Греції	9	
5	Культура Стародавнього Риму	8	
6	Культура Візантії	8	
7	Західноєвропейська культура доби Відродження	8	
8	Культура епохи Просвітництва	8	
9	Західноєвропейська культура XIX ст.	8	
10	Художня культура XX ст.	8	
Разом		84	

Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, індуктивні та дедуктивні

Критерії оцінювання знань

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

1. Багацький В.В. Культурологія. Історія і теорія світової культури ХХ століття. К.: Кондор, 2007.
2. Бокань В. Культурологія. К.: МАУП, 2004.
3. Кормич Л. І., Багацький В. В. Культурологія / Історія і теорія світової культури. Харків: Одиссей, 2002.
4. Культурологія. Навч. пос. для студентів ВНЗ / О. Власенко, Ю. Зайончковський. Харків: Парус, 2007.
5. Культурологія. Навч. пос. для студентів ВНЗ / За ред.. В.М. Пічі. Львів: Магнолія, 2007.
6. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. пос. для ВНЗ / За ред. І.І. Тюрменко. К.: ЦНЛ, 2005.
7. Левченко М. Українська художня культура: Навчальний посібник. Херсон, 2009.
8. Матвеева Л.Л. Культурологія. Курс лекцій. К.: Либідь, 2005.
9. Тиводар М. Етнологія. Львів.: Світ, 2004.
10. Попович М. Нарис історії культури України. К.: АртЕк, 2001.
11. Культурологія: українська та зарубіжна культура / За ред. М. Заковича. К.: Знання, 2000.
12. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник./ Дещинський Л. Є., Денисов Я. Я., Скалецький М. П. та ін. Львів: Бескид Біт, 2005.
13. Шевнюк О.Л. Культурологія. Навч. пос. для студ. ВНЗ. К.: Знання-Прес, 2005.
14. Шевнюк О. Українська та зарубіжна культура. К., 2002.
15. Шейко В. М. Історія світової культури: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2006.
16. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): Моногр.: В 2 т. Х.: Основа, 2001.
17. Шейко В.М., Богуцький Ю.П. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.): Монографія. Київ : Генеза , 2005.
18. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української художньої культури. Харків: ХДАК, 1999.

Додаткова література

1. Гатальська С.М. Філософія культури. – К., 2008.
2. Грищенко Т.Б., Грищенко С.П. та ін. Культурологія. Навч. посібник. К., 2007.

3. Корінний М. М., Шевченко В. Ф. Короткий енциклопедичний словник з культурології. К.; 2003.
4. Кравець М. С., Семашко О. М. , Піча В. М. та ін. Культурологія. Навч. посібник / За заг. ред. В.М. Пічі. Львів, 2006.
5. Матвеева Л.Л. Культурологія. Навч. посібник. К. Либідь, 2005.
6. Никитич Л.А. Культурологія. Теорія, філософія, історія культури. К., 2005.
7. Латиноамериканський культурний регіон, Північноамериканський культурний регіон. Навч. посібник / За заг. ред. Н. Є Миропольської. К., 2009.
8. Художня культура світу: Арабо-мусульманський, Африканський, Індійський, Далекосхідний культурний регіон. К.: 2007.